

УДК 616.311.2-002-053.5-083

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ГІГІЄНИ
В КОМПЛЕКСНІЙ ТЕРАПІЇ ХРОНІЧНОГО КАТАРАЛЬНОГО
ГІНГІВІТУ У ПІДЛІТКІВ

Проф. Каськова Л.Ф., доц. Андріянова О.Ю., доц. Карпенко О.О.,
доц. Чуприна Л.Ф., доц. Ващенко І.Ю., ас. Левченко Н.В., ас. Хміль О.В.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Кафедра дитячої терапевтичної стоматології з профілактикою
стоматологічних захворювань

Запальні захворювання пародонта належать до числа найважливіших проблем в сучасній стоматології, оскільки відмічається стійка тенденція до зростання частоти даної патології [1]. Це пояснюється труднощами ранньої діагностики та недостатньою ефективністю лікування на початкових етапах розвитку запалення в тканинах пародонта.

Хронічний катаральний гінгівіт є найбільш розповсюдженим захворюванням пародонта серед осіб молодого віку. Існує значна кількість робіт, присвячених лікуванню даної патології, але проблема досі не вирішена. Перш за все, це пов'язано з адаптацією мікрофлори порожнини рота до антибактеріальних препаратів, які використовуються [2]. Тому виникає необхідність в їх поєднаному застосуванні з метою розширення спектру інгібування патологічних ланок хронічного запалення в яснах.

В системі лікування стоматологічних захворювань провідна роль відводиться гігієні [3,4,5]. Систематичний догляд за ротовою порожниною дітей та підлітків сприяє своєчасному дозріванню емалі постійних зубів, попереджує розвиток захворювань твердих тканин зубів і тканин пародонта [6,7,8]. В цьому напрямку на особливу увагу заслуговують засоби гігієни порожнини рота фірми President. Їм властива дезінфікуюча, протизапальна, потужна бактерицидна та протигрибкова активність.

Метою дослідження було вивчення клінічної ефективності використання засобів гігієни порожнини рота фірми President в комплексній терапії хронічного катарального гінгівіту у підлітків.

Об'єкти та методи дослідження.

Для оцінки ефективності використання зубної пасти President Exclusive та ополіскувача President Profi в комплексному лікуванні хронічного катарального гінгівіту під нашим спостереженням знаходилися 46 підлітків. Серед них були 23 юнака і 23 дівчини у віці від 12 до 16 років. Залежно від складу лікувально-профілактичних заходів підлітки були поділені на дві групи: 1-ша група лікувалася за протоколом надання медичної допомоги при даному захворюванні та використовували звичайні засоби гігієни (обрані самостійно) і 2-га група – до лікувального комплексу якої були додатково включені засоби гігієни порожнини рота фірми President: зубна паста President Exclusive та ополіскувач President Profi.

Стоматологічний діагноз встановлювали після комплексного обстеження, що включало клінічні, рентгенологічні та функціональні методи. При встановленні діагнозу використовували класифікацію хвороб пародонта Н.Ф.Данилевського (1995).

Під час збору скарг і анамнезу з'ясовували час виникнення ознак запалення в тканинах пародонта, характер початкових проявів та подальшого перебігу. Виявляли можливі причини патологічного процесу. На основі даних опитування визначали ступінь кровоточивості ясен.

Усіх обстежених опитували про регулярність гігієнічного догляду за порожниною рота, а також про гігієнічні засоби, які вони використовують.

Стан органів порожнини рота досліджували за допомогою загальноприйнятих методів [9]. Вивчали стан тканин пародонта: колір, об'єм, рельєф ясенного краю, болісність, наявність кровоточивості ясен, цілісність зубо-ясенного з'єднання, наявність кишень, їх глибину і характер ексудату, рухомість зубів.

При проведенні параклінічного дослідження інтенсивність запального процесу в яснах оцінювали за допомогою папілярно-маргінально-альвеолярного індексу РМА (Mussler-Schour в модификации G. Parma, 1960) та математизованої проби Писарева-Шиллера (йодне число Д. Свракова, 1962), рівень запально-деструктивних змін в яснах за допомогою пародонтального індексу РІ (Russel, 1956). Для визначення гігієнічного стану порожнини рота використовували гігієнічний індекс ОНІ-S (J.C.Green-J.R.Vermillion, 1964).

Комплекс лікувально-профілактичних заходів у підлітків із хронічним катаральним гінгівітом також включав навчання та контроль дотримання правил гігієнічного догляду за порожниною рота, консультування й за необхідності лікування в ортодонта та хірурга, санацію порожнини рота. Усім пацієнтам коректували вибір індивідуальних засобів гігієни. Катамнестичне спостереження здійснювали через 6 місяців після проведеного курсу лікування.

Отримані дані обробляли методом варіаційної статистики [10].

Результати дослідження та їх обговорення

Аналіз клінічних даних показав, що застосування зубної пасти President Exclusive та ополіскувача President Profi впливає на перебіг патологічного процесу в тканинах пародонта. При лікуванні гінгівіту у підлітків, які додатково використовували засоби гігієни фірми President, після 2-3 відвідувань стоматолога вщухали запальні явища, зникала кровоточивість ясен, діти відзначали покращення самопочуття. У хворих 1 групи покращення клінічного стану пародонта наставало пізніше.

Ефективність терапії підтверджувалась динамікою параклінічних показників, що наведені в таблиці. Після курсу лікування хронічного катарального гінгівіту вірогідно зменшувались значення індексу ОНІ-S, РМА, РІ, проби Писарева-Шиллера. При порівнянні результатів лікування гінгівіту в 1-й та 2-й групах вірогідно відрізнялись величини гігієнічного індексу та індексу РМА.

Засоби гігієни порожнини рота фірми President володіють комплексом необхідних якостей, що дозволяє максимально підсилити терапевтичний ефект

Параклінічні показники стану тканин пародонта в динаміці лікування

Показники	1 група (n=23)		2 група (n=23)	
	до лікування	після лікування	до лікування	після лікування
ОHI-S (бали)	1,78±0,10	0,38±0,03	1,68±0,13	0,33±0,03*
РМА (%)	26,43±1,4	6,23±0,5	28,95±1,8	3,89±0,4*
РІ (бали)	0,47±0,04	0,21±0,03	0,50±0,05	0,16±0,02
пр. Писарева-Шіллера (бали)	1,71±0,11	0,43±0,05	1,85±0,09	0,38±0,02

* - вірогідність відмінностей з показниками 1 групи після лікування, $p < 0,05$.

при лікуванні запальних захворювань пародонта. Зубна паста President Exclusive 75 RDA застосовується для лікування гінгівіту, стоматиту та пародонтиту. Паста має широкий спектр дії. Вона є гармонійною комбінацією гексетидину 0,1%, екстракту тім'яну та прополісу, які сприяють загоюванню слизової та мають сильну бактерицидну дію, монофторфосфат (0,8%) та фторид натрію (0,1%), захищають від карієсу, абразив - Syloblank — делікатно очищує зуби. Гексетидин є антисептиком широкого антибактеріального і фунгіцидного спектру дії, вміщує місцеву антисептичну, протизапальну і дезодоруючу дію. Його антибактеріальний ефект обумовлений здатністю пригнічувати утворення тіаміну, який потрібен для росту і розмноження бактерій та грибів. Цей лікарський засіб має виразний антибактеріальний ефект проти низки грампозитивних і грамнегативних мікроорганізмів, а також деяких грибів. До них відносяться стрептококи, стафілококи і гриби роду Candida. Екстракт тім'яну – справляє протизапальну, дезинфікуючу, бактерицидну, знеболюючу, обволікаючу, ранозагоювальну дію, має потужну бактерицидну та протигрибкову дію; прополіс - поліпшує загоювання ясен, володіє широким антибактеріальним спектром і деякими протизапальними властивостями; монофторфосфат (0,8%) та фторид натрію (0,1%) – при хімічному з'єднанні з

неорганічною субстанцією твердих тканин зубів сприяє ремінералізації, а також справляє знеболюючу дію при гіперестезії емалі та дентину.

Ополіскувач President Profi без спирту та фтору (250 мл) використовується для профілактики та комплексного лікування карієсу та запалення ясен, підтримки гігієни ротової порожнини та свіжого подиху. Підсилює та пролонгує ефект від використання зубної пасти. Дія активних сполук: антисептична (хлоргексидин), антибактеріальна (шавлія), протизапальна (ромашка), підвищує протидію інфекціям (ехінацея).

За результатами обстеження підлітків через півроку підтверджувалась висока ефективність лікувально-профілактичного комплексу, що включав зубну пасту President Exclusive та ополіскувач President Profi. У підлітків даної групи спостерігалась найбільш сприятлива динаміка клінічних і параклінічних показників: ОНІ-S ($1,20 \pm 0,08$ та $0,83 \pm 0,03$ бали), РМА ($14,4 \pm 0,9$ % та $8,24 \pm 0,6$ %), РІ ($0,38 \pm 0,03$ та $0,27 \pm 0,02$ бали), проба Писарєва-Шиллера ($0,94 \pm 0,08$ та $0,59 \pm 0,02$ бали). Слід підкреслити, що у підлітків 2-ї групи гігієнічний індекс залишився на задовільному рівні. При цьому у 10% осіб 1-ї групи знову реєструвалась незадовільна гігієна порожнини рота та наявність запальних явищ у пародонті, спостерігалась застійна гіперемія ясеневих сосочків та ясеневого краю. Вони скаржилися на кровоточивість ясен під час чищення зубів.

Таким чином, раціональна гігієна порожнини рота у підлітків, спрямована на зменшення ризику бляшкоутворення, ефективне своєчасне видалення назубних відкладень є важливою складовою комплексного лікування хронічного катарального гінгівіту. Важливими патогенетичними чинниками формування та прогресування хронічного катарального гінгівіту є вираженість мікробної колонізації та явищ запалення у тканинах ясен. Тому до складу комплексного лікування необхідно включати засоби індивідуальної гігієни, що мають антибактеріальну та протизапальну дію, такі як засоби фірми President: зубна паста President Exclusive та ополіскувач President Profi. Їх застосування у складі комплексу лікувально-профілактичних заходів при хронічному катаральному гінгівіті сприяє тривалій (протягом 6-ти місяців) нормалізації

стану гігієни порожнини рота та зменшенню проявів запалення у тканинах ясен.

Література

1. Данилевский Н.Ф., Борисенко А.В. Заболевания пародонта / Н.Ф.Данилевский, А.В. Борисенко. – Киев: Здоров'я, 2000. – 464 с.
2. Гуломов С.С., Усмонов Ф.К. Определение эффективности лечения хронического катарального гингивита в детском возрасте путем воздействия на патогенную микрофлору /С.С. Гуломов, Ф.К. Усмонов //Стоматология детского возраста и профилактика. -2010. -№3. –С. 32-34.
3. Профілактика стоматологічних захворювань: підручник для студ. вищих мед. навч. закл. /Каськова Л.Ф., Амосова Л.І., Карпенко О.О. [та ін.]; за ред. проф.Л.Ф.Каськової. – Х.: Факт, 2011. -392с.
4. Микробная флора полости рта: пути заселения, распространения, распределения по биотопам полости рта в норме и патологии // Стоматологическое обозрение. -2004. -№1 – С. 7–10.
5. Лобань Г.А. Роль резидентної мікрофлори в розвитку патологічних процесів порожнини рота / Г.А. Лобань // Український стоматологічний альманах. -2009. -№3. –С. 3-5.
6. Улитовский С.Б. Гигиена полости рта в пародонтологии / С.Б. Улитовский – М.: Медицинская книга, 2006. -268с.
7. Динамика индексов GI и ОНІ-S у младших школьников при контролируемой чистке зубов / А.И. Жардецкий, Л.И. Леус, Л.Н. Полянская и др. //Стоматология детского возраста и профилактика. -2009. -№1. –С. 17-19.
8. Тараев О.М. Влияние индивидуальной чистки зубов на количество зубного налета/ О.М. Тараев //Стоматология детского возраста и профилактика. -2009. -№3. –С. 66-72
9. Стоматологические обследования. Основные методы. -3 изд. Всемирная организация здравоохранения. –Женева, 1989. -62с.
10. Зюзін В.О. Статистичні методи в охороні здоров'я та медицині / В.О. Зюзін –Полтава: УМСА, 1995. -112с.

Резюме. До складу лікувально-профілактичних заходів у підлітків із хронічним катаральним гінгівітом додали засоби гігієни фірми President: зубну пасту President Exclusive та President Profi, які забезпечують комплексну дію на тканини пародонта – антисептичну, протизапальну, знеболюючу. Це дозволило значно знизити показники гігієнічних індексів, індексу РМА й забезпечило стабільність зазначених показників протягом шести місяців після лікування.

Ключові слова: підлітки, хронічний катаральний гінгівіт, засоби гігієни порожнини рота.

Резюме. В состав лечебно-профилактических мероприятий у подростков с хроническим катаральным гингивитом включили средства гигиены полости рта фирмы President: зубную пасту President Exclusive и ополаскиватель President Profi, которые обеспечивают комплексное действие на ткани пародонта – антисептическое, противовоспалительное, обезболивающее. Это позволило значительно снизить показатели гигиенических индексов, индекса РМА и обеспечило стабильность указанных показателей в течение шести месяцев после лечения.

Ключевые слова: подростки, хронический катаральный гингивит, средства гигиены полости рта.

Summary. Tooth paste President Exclusive and conditioner President Profi which provide antiseptic, anti-inflammatory and anaesthetising action on a periodontal tissues, have included in treatment-and-prophylactic complex at teenagers with chronic catarrhal gingivitis. Preposite treatment has permitted to considerably reduce hygienic index and the PMA index, as well as assured the sustainability of the mentioned indicators within six month post therapy.

Keywords: teenagers, chronic catarrhal gingivitis, means of oral cavity hygiene.